

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอน เอ อาร์ ซี และวิธีสอนตามคู่มือครูครั้งนี้ ผู้วิจัย
ได้ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การอ่านและการสอนอ่าน
  - 1.1 ความหมายของการอ่าน
  - 1.2 ความเข้าใจในการอ่าน
  - 1.3 องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน
  - 1.4 องค์ประกอบที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ
  - 1.5 หลักการอ่านภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ
  - 1.6 หลักการอ่านที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 1.7 ระดับความเข้าใจในการอ่าน
2. วิธีสอนแบบ เอ อาร์ ซี
  - 2.1 ความเป็นมาของวิธีสอนแบบ เอ อาร์ ซี
  - 2.2 หลักการสอน เอ อาร์ ซี
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน
  - 3.1 ทฤษฎีสถิตกับการอ่าน
  - 3.2 ทฤษฎีอภิปัญญากับการอ่าน
4. ทฤษฎีทางจิตวิทยา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอภิปัญญากับการอ่านและการสอนอ่านด้วยวิธีสอน เอ อาร์ ซี
  - 5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยในประเทศ
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย
7. สมมติฐานการวิจัย

การอ่านและการสอนอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านให้ความหมายของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

คูเปอร์ (Cooper. 1979 : 3) ได้กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง “กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่าน กับสิ่งที่อ่าน” เพื่อให้ได้ความหมาย และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน โดยผู้อ่านต้องอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาช่วยในการสร้างความหมายด้วย

สมิธ (Smith. 1973 : 6) ได้กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง ข้อมูลที่เป็นตัวอักษรในหน้ากระดาษที่ปรากฏต่อสายตา (Visual Information) และข้อมูลที่มาจากสมองหรือประสบการณ์ (Nonvisual Information) ซึ่งข้อมูลประเภทหลังนี้ มีความสำคัญต่อความเข้าใจในการอ่านมากกว่าข้อมูลประเภทแรก การวิเคราะห์แยกแยะความหมายในระดับคำ จึงไม่ใช่สิ่งจำเป็น แต่มุ่งเน้นที่ความหมายของประโยคหรือข้อความมากกว่า

วิดโดสัน (Widdowson. 1986 : 174) ได้กล่าวว่า การอ่านหมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านใช้ความคิดพิจารณาเรื่องที่ผู้เขียนเขียนไว้ เพื่อการสื่อสารระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน ข้อความที่อ่านก็คือ ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกันระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน

เดอชองต์ (Dechant. 1982 : 4 - 5 อ้างถึงใน สุชาดา สมุทรศิริ 2543 : 12 - 13) ได้กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมองเห็นองค์ประกอบในการแปลความหมาย โดยผู้อ่านจะเคลื่อนสายตาไปตามบรรทัดของ ตัวอักษรจากซ้ายไปขวา หยุดทำความเข้าใจคำ แล้วรวบรวมเข้าเป็นหน่วยความคิด ผู้อ่านจะ ตีความหมายสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยความรู้ และ ประสบการณ์เดิมเพื่อประมวลกันเป็นความคิด การพินิจพิจารณา และการสรุปความเห็น นอกจากนี้ ยังได้แบ่งการอ่านออกเป็น 3 ประการ คือ

1. การอ่านในฐานะที่เป็นการตีความประสบการณ์ การอ่านประเภทนี้ ได้แก่ การอ่านภาพ การอ่านสีหน้า การอ่านภาวะลมฟ้าอากาศ การตีความหมายของเสียงประตูดัง เสียงฟ้าร้อง เสียงสุนัขเห่า การอ่านร่องรอยของนักสืบ การอ่านลักษณะหินของนักธรณีวิทยา

2. การอ่านในฐานะที่เป็นการตีความสัญลักษณ์ตัวอักษรที่บันทึกไว้ กล่าวคือ ผู้เขียนใส่ความมุ่งหมายลงในสิ่งที่เขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ส่วนตัวของเขา ผู้อ่านมีหน้าที่อ่าน และรวบรวมความหมายของคำต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ การอ่านประเภทนี้ ผู้อ่านต้องรู้จักคำ เข้าใจความหมายของคำ และเข้าใจความคิดของผู้เขียน

3. การอ่านในฐานะที่เป็นกระบวนการตีความ ประสบการณ์ควบคู่ไปกับการตีความสัญลักษณ์ตัวอักษรที่บันทึกไว้ การอ่านประเภทนี้ คือ การอ่านที่ผู้อ่านจะต้องตีความจากประสบการณ์และรู้ความหมายของข้อความ เพื่อเรียบเรียงให้เกิดความเข้าใจในที่สุด

กาญจนา ศรีภักทราวิทย์. (2533 : 14) ได้กล่าวว่าการอ่าน หมายถึง กระบวนการโต้ตอบระหว่างผู้เขียน และผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องอาศัยทักษะหลายประการ ในการถอดความหมายจากสัญลักษณ์ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะถ่ายทอดเจตนารมณ์

ฉนิรัตน์ สุโขศิริรัตน์. (2537 : 1) ได้กล่าวว่าการอ่าน หมายถึง กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้สารซึ่งเป็นความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความคิดเห็นที่เขียนถ่ายทอดออกมา เป็นลายลักษณ์อักษร การที่ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการใช้ความคิด

บันลือ พุกกะวัน. (2534 : 126) ได้กล่าวว่าการอ่าน หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ประโยชน์จากการอ่านได้หลายด้านหลายลักษณะเช่น อ่านเพื่อได้รับความรู้แนวคิดหรือแนวปฏิบัติ ได้รับความเพลิดเพลิน เป็นเครื่องชดเชยอารมณ์ตลอดจนทัศนคติที่ดีและมีนิสัยรักการอ่าน

แม่นมาศ ชวลิต (2534 : 232) ได้กล่าวว่าการอ่านหมายถึง การใช้ศักยภาพของสมองเพื่อรับรู้ แปลความหมาย และเข้าใจปรากฏการณ์ข้อมูล ข่าวสาร เรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึกและจินตนาการ ตลอดจนสาระอื่น ๆ ซึ่งมีผู้แสดงออกโดยสัญลักษณ์ที่เป็นลายลักษณ์ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อสื่อสาร การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานซึ่งต้องเรียนเช่นเดียวกับทักษะพื้นฐานอื่น ๆ การเรียนรู้เท่านั้น ไม่เพียงพอ ต้องฝึกฝนหรือพัฒนาระดับความสามารถให้เพิ่มขึ้นอยู่เสมอ เพื่อที่จะสามารถอ่านเนื้อหา ซึ่งยากและซับซ้อนให้เข้าใจและนำมาใช้ได้

โกชัย สาริกบุตร. (2521 : 16 อ้างถึงใน คนยา วงศ์ระชะชัย 2542 : 3) ได้กล่าวว่าการอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำความคิดและนำความคิดไปใช้ให้เป็นประโยชน์

ผกาศรี เย็นบุตร. (2542 : 18) ได้กล่าวว่าการอ่าน หมายถึง ทักษะฝ่ายรับ (Receive) ในการสื่อสารเมื่อผู้อ่านแปลสัญลักษณ์ (ตัวหนังสือ ภาพ สัญลักษณ์ต่าง ๆ) ออกเป็นความคิด ความรู้ ความเข้าใจแล้วจึงนำไปใช้

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับสิ่งที่อ่าน เพื่อให้ได้ความหมาย และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน โดยผู้อ่านต้องอาศัยความรู้ และประสบการณ์เดิมมาช่วยในการสร้างความหมาย ด้วยข้อมูลที่เป็นตัวอักษร และข้อมูลที่มาจกสมองหรือประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อความเข้าใจในการอ่าน และสัญลักษณ์ที่พิมพ์ขึ้นเพื่อถ่ายทอดความหมายจากสัญลักษณ์นั้น ๆ ในขณะที่อ่าน เป็นปฏิกริยาระหว่างการมองเห็นองค์ประกอบในการแปลความหมาย โดยผู้อ่านจะต้องใช้ประสบการณ์เดิม เพื่อประมวลความคิดในฐานะการตีความ ประสบการณ์ควบคู่ไปกับการตีความ จากสัญลักษณ์ตัวอักษรที่บันทึกไว้ และการอ่านเพื่อให้ได้รับความรู้ แนวคิดหรือแนวปฏิบัติได้รับความเพลิดเพลิน ตลอดจนทัศนคติที่ดี และมีนิสัยรักการอ่าน แล้วจึงนำความคิด ความรู้ ความเข้าใจไปใช้ให้เป็นประโยชน์

2. ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านตามแนวคิด ของนักการศึกษาทางด้านจิตวิทยาและด้านภาษาศาสตร์ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้

สมิธ (Smith. 1973 : 84) อธิบายว่า ความเข้าใจในการอ่านว่า หมายถึง การเชื่อมโยงกันระหว่างสิ่งที่เรายังไม่รู้หรือข้อมูลใหม่กับสิ่งที่เรารู้แล้ว ซึ่งการเชื่อมโยงนี้มีใช่เป็นการสะสมข้อเท็จจริงต่างๆ แบบสุ่ม ๆ หรือเกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่จะต้องใช้ความสามารถทางปัญญาซึ่งมีอยู่ในสมองของมนุษย์แต่ละคนดังที่เราเรียกว่า โครงสร้างทางปัญญา

เวนไรท์ (Wainright. 1972 : 10 อ้างถึงใน จันทนา อานมณี 2539 : 15) อธิบายว่า ลักษณะของผู้อ่านที่มีความเข้าใจสิ่งที่อ่านจะต้องเป็นดังนี้

1. สามารถเก็บใจความสำคัญและระลึกได้เมื่อต้องการ
2. เลือกอ่านแต่หัวข้อที่สำคัญ
3. ตีความหมายใจความและแนวคิดได้
4. สรุปเรื่องราวต่างๆ จากเรื่องที่อ่านได้
5. สรุปและประเมินค่าเรื่องราวที่ตนอ่านได้
6. เชื่อมโยงความรู้ที่ได้มาใหม่กับประสบการณ์เดิมได้

รงชัย พรหมปก (2540 : 40) อธิบายว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ ความสามารถแปลสัญลักษณ์ของตัวหนังสือมาเป็นความคิดได้ ผู้อ่านจะทำความเข้าใจหนังสือในรูปของความคิดตลอดเวลาที่อ่านในความหมายของเขาเอง

กรมวิชาการ (2540 : 1) อธิบายว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ การอ่านออกเสียง อ่านจับใจความ เพื่อให้เข้าใจสามารถสื่อสารด้วยการฟัง พูดอ่านและเขียนได้อย่างชัดเจน

สมตรง (Strang. 1969 : 4 อ้างถึงใน พรเพ็ญ พุ่มสะอาด 2543 : 8) อธิบายว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นความสามารถในการจับใจ ความสำคัญ และรายละเอียดปลีกย่อยได้ ผู้ที่มีความเข้าใจในการอ่านจะสามารถย่อใจความสำคัญหรือสรุปโครงเรื่องของสิ่งที่อ่าน หรือสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ต่างๆ ของสิ่งที่อ่านได้

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีความสามารถในการที่จะเข้าใจในสิ่งที่ตนได้อ่านนั้นต้องมีพฤติกรรม ที่แสดงออกหลายประการ ได้แก่ การจับใจความ สามารถย่อใจความสำคัญ หรือสรุปโครงเรื่องของสิ่งที่อ่าน และผสมผสานความรู้ ความคิดใหม่ให้เข้ากับความรู้เดิม และสามารถสรุป และประเมินค่าในสิ่งที่อ่านได้

3. องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้

สมุทฺร เช่นเชาวนิช (2537 : 74) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของความเข้าใจ ในการอ่าน สรุปได้ดังนี้ คือ

1. สามารถจดจำเรื่องราวส่วนใหญ่ที่อ่านมาแล้วได้ เมื่อถึงคราวจำเป็น ต้องการ จะใช้ประโยชน์หรืออ้างอิงก็ทำได้โดยไม่ยาก
2. สามารถจับใจความสำคัญ ๆ ได้ สามารถแยกแยะหรือระบุประเมินหลัก ออกจากประเด็นย่อยที่ไม่จำเป็นหรือสำคัญเกี่ยวข้องมากนักได้ สามารถประเมินได้ว่า อะไรบ้าง ที่ควรจะสนใจเป็นพิเศษหรือไม่ก็ตัดทิ้งไปได้เลย
3. สามารถตีความเกี่ยวกับเรื่องราว หรือข้อคิดเห็นที่อ่านมาแล้วได้ ว่ามีนัยสำคัญ หรือลึกซึ้งมากน้อยเพียงใด
4. สามารถสรุปความเห็นจากสิ่งที่ได้อ่านมาแล้วได้อย่างถูกต้อง มีเหตุผล น่าเชื่อถือ
5. สามารถใช้วิจารณ์ญาณของตน พิจารณาไตร่ตรองข้อสรุป หรือการอ้างอิงต่างๆ ของผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง และเป็นระบบไม่สับสน
6. สามารถถ่ายโอนหรือผสมผสานความรู้ที่ได้จากการอ่านกับประสบการณ์ อื่น ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ

เสาวลักษณ์ รัตนวิษย์ (2536 : 24) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของความเข้าใจ ในการอ่านของมนุษย์ 3 ประการคือ

1. ประสบการณ์เดิม (Schema) ของผู้อ่านเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ความสามารถของผู้อ่านแตกต่างกันเพราะผู้อ่านมีความรู้เดิมมาก่อนจะเกิดความคิดรวมยอดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้นและเร็วขึ้น
2. อภิปัญญา (Meta - Cognition) เป็นความสามารถของผู้อ่านในการเข้าใจกระบวนการคิดของตนในการตีความและแก้ปัญหาต่างๆ จะช่วยให้การเข้าใจการอ่านดีขึ้น
3. โครงสร้างของเนื้อความ (Text Structure) เป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อความในการอ่านได้ดี

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน ประกอบด้วยความสามารถพื้นฐานที่จะเข้าใจความหมายของภาษา ได้แก่ ประสบการณ์เดิม ความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค และความสัมพันธ์ระหว่างอนุเจต ความสามารถดังกล่าวนี้ แสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมบ่งชี้ถึงความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งรวมถึงการสามารถบอกเรื่องราวส่วนใหญ่ที่อ่านได้ อธิบายใจความสำคัญของเรื่องได้ ตีความหมายจากเหตุการณ์ในเรื่องได้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครกับสถานการณ์ในเรื่องได้ สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ และใช้วิจารณ์ดูไตร่ตรองและประเมินข้อเท็จจริงในเรื่องที่อ่านได้

4. องค์ประกอบที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากการอ่านไม่ใช่เพียงการอ่านตามตัวอักษร แต่เป็นการทำความเข้าใจกับเรื่อง ที่อ่านดังนั้น จึงต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการที่จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

วิลเลียม (William, 1986 : 3 - 7) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการอ่านที่มี ประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ความรู้ในระบบการเขียน ด้านการสะกดคำ และการอ่านออกเสียง
2. ความรู้เรื่องภาษา ผู้อ่านที่ประสบความสำเร็จในการอ่านจำเป็นต้องมีความรู้ เรื่องรูปแบบของคำ การเรียบเรียงคำ โครงสร้าง และไวยากรณ์ของภาษา
3. ความสามารถในการตีความ
4. ความรู้รอบตัวทั่วไป ผู้อ่านมีความรู้ และประสบการณ์มากเท่าใด ก็จะสามารถ เลือกความรู้และประสบการณ์ของตนให้ตรงกับผู้เขียน เพื่อทำความเข้าใจกับเรื่องนั้น ๆ
5. เหตุผลในการอ่าน และวิธีการอ่าน

แฮริส และซิเพย์ (Harris and Sipay, 1979 : 15 - 18) ได้กล่าวว่างค์ประกอบที่ส่งผลให้การอ่านประสบผลสำเร็จ คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา ซึ่งได้แก่ ไอ.คิว. ของผู้เรียนเอง
2. องค์ประกอบทางกาย เขากล่าวว่า ถึงแม้ว่าความบกพร่อง หรือความพิการทางกายจะไม่ใช่เป็นข้ออุปสรรคต่อการอ่านโดยตรงก็ตาม แต่ก็ทำให้เกิดผลกระทบต่อพัฒนาการอ่านของผู้เรียนได้เช่นกัน
3. องค์ประกอบทางสังคม - วัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางการอ่านของผู้เรียนนั้นขึ้นอยู่กับสภาพของสิ่งแวดล้อมที่ผู้เรียนได้รับอยู่ทุกวันจะเป็นตัวสนับสนุนให้ผู้เรียนนั้นเป็นนักอ่านที่ดีได้
4. ความพร้อมของผู้เรียน ในด้านตัวผู้เรียนเอง ควรดูว่าวุฒิภาวะของผู้เรียนอยู่ในระดับใดก็หาทางช่วยเหลือ ส่งเสริมเท่านั้น รวมทั้งเรื่องจิตใจด้วย ครูผู้สอนต้องสร้างให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมก่อนเริ่มเรียน

จอห์นสัน (Johnson, 1986 : 1 - 13) ได้กล่าวถึงโปรแกรมการสอนว่า ควรมีขอบเขตกว้างขวาง เช่นเดียวกับตัวครู ซึ่งจะต้องมีความรู้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เพราะครูเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่ง ที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียน แตกต่างกัน ครูต้องวางแผนกิจกรรมที่เหมาะสม สนองความต้องการของนักเรียน เลือกว่าจะสอนได้ตรงกับความสนใจของนักเรียน ปฏิบัติการสอนได้อย่างคล่องแคล่ว กระตุ้นนักเรียนเกิดความอยากรู้อยากอ่าน แม้การสอนอ่านจะเป็นงานยาก เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ครูควรทำให้ดีที่สุด

ดเนีย วังซันนะชัย (2542 : 14) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง กับการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพควรฝึกฝน ตนเองให้มีทักษะในด้านต่างๆ ดังนี้

1. อ่านแล้วได้เรื่องราว จับสาระสำคัญต่างๆ ได้ถูกต้อง
2. อ่านแล้วสามารถแปลความ ตีความ ขยายความ สรุปความได้
3. อ่านแล้วใช้วิจารณญาณแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล
4. อ่านแล้วได้อรรถรส
5. อ่านแล้วประเมินค่า สิ่งที่ตนอ่านได้อย่างเที่ยงธรรม
6. อ่านแล้วเกิดจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า สิ่งที่จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยความรู้ทางภาษา และความรู้ในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และความรู้รอบตัวด้านต่างๆ ตลอดจนความเชื่อ ถ้าผู้รับสารและผู้ส่งสารมีความเข้าใจตรงกัน ผู้รับสารก็ยิ่งจะเข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้น

5. หลักการสอนอ่านภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

การเรียนรู้ภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศเกี่ยวข้องกับความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่างๆ หลายด้านดังที่มีผู้ให้คำอธิบายไว้ ได้แก่

แฮริส และ ซิเพย์ (Harris and Sipay, 1979 : 141 - 142) อธิบายว่า ในการสอนอ่านภาษาที่สองนั้น ครูผู้สอนควรยึดหลักการสอนในลักษณะดังต่อไปนี้

1. การสอนต้องพยายามสร้างกิจกรรมที่สนุกสนาน
2. การสอนที่เป็นระบบนั้น ต้องให้ทักษะการค้นหาคำความหมายที่เหมาะสม เจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การสอนระดับประถมฝึกอ่านเพื่อพัฒนาคำศัพท์ ทักษะการค้นหาคำความหมาย เป็นต้น
3. กิจกรรมที่ใช้ในการสอนควรเปิดโอกาสให้มีกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอ เช่น การฝึกอ่านออกเสียง อย่างในใจ หรือการฝึกผู้เรียนอ่านด้วยตัวเอง หรือครูเป็นผู้ฝึกให้ก็ควรฝึกให้ผู้เรียนหัดอ่านด้วยตนเองอย่างละเท่า ๆ กัน
4. บทเรียน และกิจกรรม ต้องสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะแต่ละคนมีพื้นฐานความสามารถในการอ่านไม่เท่ากัน
5. ให้ความสนใจใส่ผู้เรียนที่มีปัญหา ครูต้องใช้เวลา และช่วยพัฒนาการอ่านของเขาเหล่านั้น
6. ควรมีแผนงานเพื่อสนับสนุนการอ่านของผู้เรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษา

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2536 : 15) อธิบายว่า การเรียนรู้ภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศนั้น เด็กไม่สามารถเรียนรู้ในทำนองเดียวกับภาษาแม่หรือภาษาแรกได้เป็นอย่างดีเพราะกระบวนการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กเป็นการรู้จักภาษาครั้งแรก และเป็นการเรียนรู้โดยธรรมชาติ ดังนั้นในการเรียนรู้ภาษาใหม่ต้องจัดให้มีความสมดุลกันระหว่างการเรียนรู้โดยธรรมชาติและ การเรียนรู้โดยสร้างสถานการณ์ให้เหมือนจริง

แครชเชน และเทอร์เรล (Krashen and Terrell, 1988 : 1 อ้างถึงใน สุรพันธ์ กุศลสง 2543 : 17) อธิบายว่า ในการรับรู้ภาษาที่สองนั้น ควรมีหลักการดังต่อไปนี้ คือ

1. ชั้นเรียนจะต้องจัดไว้เพื่อการรับรู้ภาษา ครูต้องเตรียมข้อมูลเพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจได้ง่าย นั่นคือ ทำอย่างไรจึงจะให้ผู้เรียนภาษาที่สอง เหมือนกับการเรียนภาษาแรก
2. ครูจะต้องพูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน ไม่ว่า ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่เรียนภาษาที่หนึ่ง หรือภาษาที่สองก็ตาม ถ้านักเรียนเลือกการตอบโดยใช้ภาษาที่สอง ก็ไม่ควรแก้ไขความผิดของนักเรียน ถ้าความผิดนั้นไม่รุนแรงมาก
3. การแก้ไขข้อผิดพลาดอาจนำไปแก้ไขโดยการทำให้เป็นการบ้าน เช่น การจัดทำรายงาน และการแก้ไขไวยากรณ์จากที่เรียนในชั้นเรียน เป็นต้น

4. จุดประสงค์ของการเรียน คือ ความหมายโดยการปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนจะต้องสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน รวมทั้งการแก้ปัญหาด้วย

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษาแรกเกิดขึ้นได้โดยธรรมชาติกับเด็กทุกคน ส่วนการเรียนรู้ภาษาที่สองไม่ได้เกิดขึ้นอย่างง่ายด้ายกับทุกคนเหมือนภาษาแรกดั่งนั้น ในการจัดการเรียนการสอน จึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถตามสภาพการณ์ที่เหมาะสมในการรับรู้และการเรียนรู้ภาษา รวมทั้งสร้างเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาที่สองให้กับผู้เรียนเพื่อเป็นการจูงใจในการเรียนอีกด้วย

6. หลักการสอนอ่านที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ได้แก่

สเติววิก (Stevick 1976) และเก็ตเตนโย (Gattegno 1963) อธิบายว่า

คำว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งความสนใจไปสู่ผู้เรียนสำหรับครูสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง การที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนนี้ หน้าที่และบทบาทของครูจะต้องเปลี่ยนไปจากเดิม นั่นคือ ครูผู้สอนจะมีหน้าที่จัดเตรียมกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนไว้ล่วงหน้าทำเครื่องมืออุปกรณ์การสอนให้ชัดเจน ให้คำแนะนำ เมื่อผู้เรียนมีปัญหา และวางแผนให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง อาจจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังคำกล่าวที่ว่า ครูที่ดี คือ ผู้ให้คำแนะนำที่ดี ไม่ใช่ครูแสดงหรือทำกิจกรรมเสียเอง ครูผู้สอนจะต้องหาทางสร้างประสบการณ์และให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน ผู้เรียนจึงจะเป็นผู้ทำกิจกรรม และหากจะวัดความสำเร็จก็วัดได้จากการกระทำนั่นเอง ในการสอนที่ยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลางนั้นสำคัญ คือ บรรยากาศในห้องเรียนต้องทำให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นคง และปลอดภัย ซึ่งครูจะต้องพยายามสร้างให้เกิดขึ้น โดยคอยเป็นที่ปรึกษาให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่น อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ และเข้าใจในบทเรียน ครูและผู้เรียนต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของบทเรียนเป็นอย่างดี อันจะทำให้เห็นภาพพจน์ของการเรียนชัดเจนยิ่งขึ้นและย่อมจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางภาษาไปในทางที่ดีขึ้น

เก็ตเตนโย (Gattegno. 1963 : 78) อธิบายว่า หากครูผู้สอนยิ่งพูดน้อยเท่าไร ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองมากยิ่งขึ้นเท่านั้น เขาเชื่อว่าการที่ครูไม่พูดนั้น คือ การหยุดการรบกวน ไม่ขัดจังหวะต่อผู้เรียนในขณะที่เรียน สอดคล้องกับความคิดของ สเติววิก (Stevick 1976 : 197) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนทุกอย่างควรให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสัมผัสด้วยตนเองแล้วจะทำให้ผลการเรียนของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายดีขึ้นวิธีการหนึ่งก็คือ ครูผู้สอนต้องพูดน้อย

ชนาธิป พรกุล (2542 : 39) อธิบายว่า คำว่า ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหมายถึง การให้ความสำคัญกับผู้เรียน และการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการคิด การค้นคว้า การทดลอง และการสรุปเป็นความรู้โดยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผน จัดการชี้แนะและอำนวยความสะดวก

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 11) อธิบายว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง ทุกขั้นตอนจนเกิดความรู้ด้วยตนเอง

วิสิทธิ์ โรจน์พจนรัตน์ (2542 : 17 - 19) อธิบายว่า ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 และ 24 ได้ระบุว่า

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างเต็มที่
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สรุปว่า การสอนอ่านที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญนั้น ครูต้องเตรียมการ เตรียมแหล่งข้อมูล เสริมแรงชี้แนะจัดบรรยากาศเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ส่วนนักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการเรียนในทุก ๆ

สถานการณ์ ศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติด้วยตนเองมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการสื่อสารและสามารถสร้างความรู้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

7. ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ระดับความเข้าใจในการอ่านเกี่ยวข้องกับความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังที่มีผู้ให้คำอธิบายไว้ ได้แก่

สมิท (Smith, 1973 : 160) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร ถือเป็นความเข้าใจขั้นพื้นฐาน คือ เป็นการแปลความหมายตัวอักษรที่ปรากฏ ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ เพราะผู้เขียนได้เขียนแสดงไว้อย่างชัดเจน

2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ เป็นการอ่านที่สูงกว่าระดับที่ 1 ผู้อ่านต้องเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านได้ลึกซึ้งกว่าระดับที่ 1 ผู้อ่านต้องใช้การแปลความหรือตีความสิ่งซึ่งผู้เขียนได้กล่าวไว้โดยตรง หากแต่เป็นความหมายที่แฝงในเรื่อง

3. ระดับความเข้าใจขั้นวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นระดับการอ่านที่ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานความสามารถเข้าใจความหมายระดับที่ 1 และที่ 2 อยู่ก่อนแล้ว ในระดับความเข้าใจขั้นวิเคราะห์ ในขั้นนี้ผู้อ่านจะต้องใช้ความคิดของตนมาช่วยวิเคราะห์ ตัดสิน และประเมินค่า สิ่งที่อ่านด้านคุณภาพคุณค่า และความถูกต้อง

เบอร์มิสเตอร์ (Burmister, 1974 : 147 - 149 อ้างถึงใน จรรย์ รัตนศิลา 2539 : 25) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านโดยอาศัยแนวคิดพื้นฐานจาก แซนด์ส (Sandas) ซึ่งดัดแปลงมาจาก Bloom's Taxonomy ออกเป็น 7 ระดับคือ

1. ระดับความจำ คือ การจำ หรือเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง วันที่ คำจำกัดความ ใจความสำคัญของเรื่อง และลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

2. ระดับการแปลความ เป็นการนำข้อความหรือสิ่งที่เข้าใจไปแปลเป็นรูปอื่น ๆ เช่น การแปลภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง การถอดความ การนำใจความสำคัญของเรื่องไปแปลเป็นแผนภูมิหรือแผนที่ และในทำนองเดียวกัน อาจแปลแผนที่หรือแผนภูมิเป็นข้อความ การนำเรื่องสั้นไปทำเป็นละคร หรือการนำละครไปทำเป็นเรื่องสั้น รวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งด้วย

3. ระดับการตีความหมาย คือ การเข้าใจและมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้บอกไว้ เช่น หาเหตุผลเมื่อกำหนดผลออกมา ให้คาดการณ์ว่าอะไรจะเกิดขึ้น ต่อไปข้างหน้า และการจับใจความของเรื่องซึ่งผู้เขียนมิได้บอกไว้

4. ระดับการประยุกต์ใช้ เป็นการเข้าใจหรือมองเห็นหลักการแล้วนำหลักการไปประยุกต์ใช้จนประสบผลสำเร็จ

5. ระดับการวิเคราะห์ คือ การเข้าใจและรู้ในแง่ของการตรวจตราส่วนย่อย

ที่ประกอบเข้าในส่วนเต็ม เช่น การวิเคราะห์โฆษณาชวนเชื่อ และการแยกแยะ การวิเคราะห์ บทประพันธ์ การรู้ถึงการให้เหตุผลที่ผิด ๆ ของผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายใดในการเขียนและ ใช้เทคนิคการเขียนอย่างไรเป็นต้น

6. ระดับการสังเคราะห์ คือ ความสามารถในการนำความคิดเห็นที่ได้จาก แหล่งต่างๆ มาผสมผสานเรียบเรียงขึ้นใหม่

7. ระดับการประเมินผล เป็นการวางเกณฑ์แล้วตัดสินสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยหลักเกณฑ์ ที่ตั้งไว้เป็นบรรทัดฐาน เช่น เรื่องราวที่อ่านมีลักษณะอย่างไร เช่น เป็นเรื่องจริง แสดงความคิดเห็น จินตนาการ และความเชื่อในเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่าน ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไปใน แนวทางที่สอดคล้องกัน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน จะได้ดังนี้

ระดับความเข้าใจในการอ่าน	
เบอร์มิสเตอร์ (Burmister)	สมิธ (Smith)
1. ระดับความเข้าใจ	ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร
2. ระดับการแปลความ	
3. ระดับการตีความ	ระดับความเข้าใจขั้นตีความ
4. ระดับการประยุกต์ใช้	
5. ระดับการวิเคราะห์	ระดับความเข้าใจขั้นวิเคราะห์วิจารณ์
6. ระดับการสังเคราะห์	
7. ระดับการประเมินผล	

จากผลการเปรียบเทียบ จะเห็นได้ว่า การแบ่งระดับของเบอร์มิสเตอร์ และของสมิธ สอดคล้องกัน โดยของเบอร์มิสเตอร์ แบ่งละเอียดเป็น 7 ระดับ ส่วนของสมิธ แบ่งเป็น 3 ระดับ ใหญ่ๆ เท่านั้น

สรุปแล้วความเข้าใจในการอ่านในแต่ละลักษณะล้วนมีความสัมพันธ์กัน เช่น ผู้อ่าน ต้องอาศัยความเข้าใจระดับตรงตามตัวอักษร เพื่อเป็นพื้นฐานความเข้าใจในระดับอื่นๆ เมื่อเกิด ความเข้าใจแล้ว ผู้อ่านจะต้องรู้จักการอ่านขั้นตีความ จับใจความ เรียงลำดับเหตุการณ์ รู้จัก เหตุผล สรุปความ เป็นต้น

วิธีสอนแบบ เอ อาร์ ซี

1. ความเป็นมาของวิธีสอนแบบ เอ อาร์ ซี

แนวการสอนแบบ เอ อาร์ ซี ซึ่ง วัวกันและเอสเตส. (Vaughan and Estes. 1986) ได้ร่วมกันพัฒนา แนวการสอนอ่านแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านบทเรียนที่เป็นข้อเขียนประเภทให้ความรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่เดียวกันก็พัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยทั่ว ๆ ไป ด้วย เอ อาร์ ซี เป็นคำย่อที่มาจากอักษรตัวแรกของคำว่า Anticipation, Realization และ Contemplation โดย Anticipation หมายถึง การคาดคะเนล่วงหน้าถึงสิ่งที่จะได้พบจากบทอ่าน Realization หมายถึง การตระหนักในความหมายที่แท้จริงของคำศัพท์ และข้อความที่ปรากฏในบทอ่าน และ Contemplation หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองถึงความรู้ที่ได้จากการอ่าน

แนวคิดพื้นฐานของการสอนอ่านตามวิธีสอน เอ อาร์ ซี คือ การสอนให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในบทบาทของตนในฐานะผู้อ่านที่จะต้องเป็นผู้กำหนดความหมาย และสร้างความเข้าใจในสิ่งที่ตนอ่านโดยใช้กระบวนการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยการนำความรู้เดิมเข้ามาช่วยสร้างความเข้าใจประกอบกับการใช้กระบวนการทางความคิดเพื่อตรวจสอบ ซ่อมสร้าง และกำกับ การอ่านของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่านและจดจำสิ่งที่เรียนรู้ให้ได้นาน

2. หลักการสอนอ่านด้วยวิธีสอนแบบ เอ อาร์ ซี

การสอนตามแนววิธีสอน เอ อาร์ ซี มีกิจกรรมหลากหลาย ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกและปรับใช้กลยุทธ์ หรือกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละขั้นการสอนให้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน รูปแบบและเนื้อหาของบทอ่าน รวมทั้งจุดประสงค์ในการอ่าน สิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลง คือ หลักการ ทักษะที่เรียนที่สอนตามแนววิธีสอน เอ อาร์ ซี ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ Anticipation, Realization และ Contemplation โดยแต่ละขั้นมีจุดประสงค์และวิธีการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 : Anticipation

การอ่านครูต้องให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้ หรือประสบการณ์เดิมที่มีเกี่ยวกับหัวข้อที่จะอ่านและกระตุ้นให้ผู้เรียน คาดเดาล่วงหน้าถึงสิ่งที่จะอ่านพบ ด้วยความสนใจใคร่รู้ในขั้นนี้ เริ่มต้นจากการที่ผู้อ่านรับรู้ว่าจะอ่านเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีความรู้ในเรื่องนี้แค่ไหน และอ่านเพื่ออะไร การทำให้ผู้เรียนตระหนักในสิ่งเหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนมีพื้นฐานในการทำความเข้าใจ กับสิ่งที่อ่านได้ง่ายขึ้น ทำให้รู้จักคาดเดาและอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย การอ่านจึงเป็นการอ่านเพื่อตรวจสอบการคาดเดาของตน คุณลักษณะต่างๆ ดังกล่าวมานี้เป็นคุณลักษณะของผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ในขั้นเตรียมความพร้อมก่อนการอ่านนี้ครูอาจพบว่าความรู้เดิมที่นักเรียนมีอยู่อาจกระจัดกระจาย มีน้อยหรือไม่สัมพันธ์กับการที่จะทำความเข้าใจบทอ่าน ให้ครูชี้แนะความสนใจของผู้เรียนให้ตรงไปที่ประเด็นหลักของบทอ่าน และสร้างพื้นฐานความรู้ให้เพียงพอแก่การทำความเข้าใจบทอ่าน แต่ต้องระวังว่าถ้าให้ความรู้พื้นฐานมากเกินไป ผู้เรียนก็จะไม่เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะช่องว่างระหว่างความรู้เดิมและความรู้ใหม่ในบทอ่านถูกถมให้เต็มแล้วโดยครูผู้สอน

กลวิธีหรือกิจกรรมที่ครูสามารถนำมาใช้ในขั้น Anticipation มีดังนี้

PreP (Pre - Reading Plan) เป็นกิจกรรมก่อนการอ่านที่ แลงเกอร์ (Langer. 1981 : 152 - 156) เป็นผู้คิดขึ้น กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์เพื่อช่วยให้ครูได้ประเมินความรู้เก่าของผู้เรียน และช่วยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักจัดกลุ่มความรู้ให้เป็นระบบ พร้อมทั้งจะรองรับความรู้ใหม่ที่เข้ามา ขั้นตอนของ PreP มีดังนี้

1. ให้ผู้เรียนระดมความคิดอย่างมีอิสระถึงสิ่งที่เขาารู้เกี่ยวกับสิ่งชี้หน้าที่ครูกำหนด ซึ่งอาจจะเป็นหัวข้อเรื่อง รูปภาพ ข้อความในย่อหน้าแรก ประโยคหรือคำศัพท์ที่เป็นกุญแจสำคัญ ฯลฯ ครูจะเขียนสิ่งที่นักเรียนคิด และพูดออกมาทั้งหมดบนกระดาน บางครั้งครูอาจใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการขยายความคิด และให้นักเรียนอธิบายเหตุผลว่าทำไมจึงคิดเช่นนั้น

2. ครูชี้แนะให้นักเรียนจัดคำ หรือหน่วยย่อย ของความคิดที่อยู่บนกระดาน ให้เป็นหมวดหมู่ตามคุณลักษณะที่อยู่ภายใต้หัวข้อเดียวกัน

3. จากหน่วยความคิดที่กระจัดกระจายจะค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นโครงสร้างเครือข่ายความคิดที่เป็นระบบบนกระดาน ครูอาจกระตุ้นให้นักเรียนคิดเพิ่มเติมว่าแต่ละกลุ่มความคิดนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมีข้อมูลอะไรอีกบ้างที่จะเขียนเพิ่มเติมเข้าไปได้อีก

ข้อเด่นของ PR&P คือ เป็นวิธีช่วยให้นักเรียนรู้จักรวบรวมความรู้เดิม เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน นักเรียน ได้ฝึกการคิดหาเหตุผล และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหน่วยความคิดย่อย ๆ

ขั้นที่ 2 : Realization

เป็นขั้นระหว่างการทำหน้าที่ผู้อ่านสร้างความหมายจากสิ่งที่อ่าน โดยบูรณาการความรู้เดิมเข้ากับข้อมูลที่ปรากฏในบทอ่าน ในการอ่านเนื้อความให้เข้าใจผู้อ่านต้องเชื่อมโยงหน่วยความคิดย่อย ๆ ทั้งหมดที่อ่านให้ได้ความหมาย และเมื่อเกิดความไม่เข้าใจในขณะที่อ่าน ผู้อ่านจะต้อง

หาสาเหตุให้พบ และเลือกใช้กลวิธีต่างๆ เข้ามาแก้ปัญหาความไม่เข้าใจนั้นให้เหมาะสมกับสถานการณ์

กระบวนการดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในสมองของผู้อ่านในขณะที่อ่าน ซึ่งต้องอาศัยทั้งความรู้เดิมเกี่ยวกับภาษา เกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน เกี่ยวกับกลวิธีการอ่าน รวมทั้งทักษะการใช้กลวิธีการอ่านแบบต่างๆ และความสามารถทางปัญญา หรืออาจกล่าวสรุปได้ว่าการอ่าน คือ กระบวนการใช้ความคิดนั่นเอง การอ่านโดยไม่ใช้ความคิดย่อมไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจได้ และการอ่านแล้วไม่เข้าใจ

ก็ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ในหลักการขั้นที่ 2 ของ เอ อาร์ ซี มุ่งเน้นการฝึกฝนการใช้ความคิดพิจารณาในขณะที่อ่าน การสอนให้นักเรียนคิดเป็นดังนี้ มีความสำคัญยิ่งกว่า การสอนเนื้อหาที่อ่าน เพราะข้อมูลต่างๆ ที่จะเรียนรู้มีมากมาย ครูไม่อาจนำมาสอนได้หมดแต่ถ้าเราสอนวิธีคิดให้ผู้เรียนคิดเป็น ก็เท่ากับเป็นการให้เครื่องมือเพื่อให้เขาเข้าไปแสวงหาความรู้ความเข้าใจจากสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเองได้อย่างไม่รู้จักจบสิ้น

กลวิธีหรือกิจกรรมที่ครูสามารถนำมาใช้ในขั้น Realization มีดังนี้คือ

SMART เป็นคำย่อมาจากอักษรตัวแรกของ A Self Monitoring Approach to Reading and Thinking ซึ่ง Vuaghan และ Estes เป็นผู้คิดขึ้น วิธีนี้เป็นวิธีการกำกับความเข้าใจในขณะที่อ่านที่สร้างขึ้นจากแนวความคิดพื้นฐานที่ว่า การเรียนเริ่มต้นจากความตระหนักว่าตนรู้อะไรและอะไรที่ตนไม่รู้ วิธีการ SMART มีดังนี้คือ

1. ในขณะที่อ่านนักเรียนจะพิจารณาข้อความที่อ่าน ถ้าเข้าใจใส่เครื่องหมาย 3 ข้างข้อความนั้น ถ้าไม่เข้าใจใส่เครื่องหมาย ? ข้างข้อความนั้น
2. ในแต่ละตอนที่อ่านจบและทำเครื่องหมายเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนทบทวนโดยบอกตนเอง (คิดในใจ) ว่าเข้าใจและไม่เข้าใจอะไรบ้างในสิ่งที่อ่าน

3. ตรวจสอบสิ่งที่ไม่เข้าใจ อ่านซ้ำ ถ้าเข้าใจดีขึ้นเปลี่ยนเครื่องหมาย? เป็น 3
ถ้ายังไม่เข้าใจพยายามหาสาเหตุว่าเพราะอะไร จึงไม่เข้าใจใช้วิธีการต่างๆ เช่น อ่านซ้ำ พยายามหา
ความหมายจากบริบท โครงภาพ - ตารางประกอบ ลองวิเคราะห์คำหรือ โครงสร้างประโยค
คู่มืออธิบายที่เชิงอรรถพยายามเดาความหมาย ถ้ายังไม่เข้าใจให้ประเมินความสำคัญของใจความ
ตรงนั้นว่าข้ามเลยไปได้หรือไม่ ถ้าได้ให้ข้ามไปอ่านและทำกิจกรรมในย่อหน้าต่อไป
แต่ถ้าคิดว่าเป็นข้อความที่สำคัญที่จะต้องทราบก็ให้ใช้พจนานุกรม ถามครู หรือถามเพื่อนได้

4. เมื่อทำกิจกรรมจนจบบทความที่อ่านแล้วปิดหนังสือ คิดทบทวนกับตนเอง
ว่าอ่านแล้วเข้าใจอะไรบ้าง แล้วจึงเปิดหนังสือตรวจสอบว่าลืมอะไรไปบ้าง

5. ตรวจสอบสิ่งที่ยังไม่เข้าใจใหม่อีกครั้ง พยายามหาวิธีซ่อมสร้างความเข้าใจ
ด้วยตนเองถ้ายังไม่เข้าใจจึงถามเพื่อนหรือครู

6. ปิดหนังสืออีกครั้ง แล้วอธิบายกับตนเองว่าเข้าใจอะไรเพิ่มขึ้นอีก

วิธี SMART นี้ช่วยให้ผู้อ่านได้ฝึกทักษะการกำกับตนเอง (Self Monitoring) ในขณะที่
อ่านและทำความเข้าใจข้อความที่อ่านได้ด้วยตนเอง ข้อควรระวังของครู หรือ นักเรียนมักจะขอ
ความช่วยเหลือโดยไม่ช่วยเหลือตนเองก่อน ครูต้องให้นักเรียนระบุสาเหตุของการไม่เข้าใจ และวิธี
ที่เขาใช้แก้ไขปัญหาคด้วยตนเองให้ฟังก่อน ครูจึงจะตอบคำถามหรืออธิบายให้ฟังถ้าเห็นว่าจำเป็น

ครูอาจประยุกต์วิธี SMART โดยให้นักเรียนจับคู่ทำกิจกรรมก็ได้ โดยหลังจากที่
ต่างคนต่างอ่านบทความและทำเครื่องหมาย? หรือ 3 ใน 1 ย่อหน้าเรียบร้อยแล้ว ให้ปิดหนังสือ ให้
นักเรียนคนที่ 1 เล่าสิ่งที่เขาเข้าใจให้นักเรียนคนที่ 2 ฟัง นักเรียนคนที่ 2 จะช่วยเสริมขยาย
ความเข้าใจหรือส่วนที่ขาดหายไป แล้วจึงอภิปรายถึงสิ่งที่ไม่เข้าใจ ช่วยกันซ่อมสร้างความเข้าใจ
ถ้าเข้าใจมากขึ้นให้เปลี่ยนเครื่องหมาย? เป็น 3 ถ้าช่วยกันแล้วยังไม่เข้าใจให้จดรายการสิ่งที่
ไม่เข้าใจเพื่อที่จะถามครู หรือเพื่อนคนอื่น ๆ ต่อไป แล้วเริ่มอ่านย่อหน้าที่สองสลับบทบาท
ให้นักเรียนคนที่ 2 เป็นผู้เล่าสรุปความเข้าใจบ้าง

ขั้นที่ 3 : Contemplation

เป็นขั้นการคิด พิจารณาไตร่ตรองถึงความรู้ที่ได้จากการอ่าน และกระบวนการอ่าน
ของคุณเป็นกิจกรรมหลังอ่านที่ช่วยเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับสิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งหมด กิจกรรมที่ใช้
ในช่วงนี้มุ่งให้ผู้เรียนได้จัดระบบความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน และตรวจสอบกระบวนการ
ที่เกิดขึ้นทั้งหมด เพื่อทำให้ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนครั้งนี้ ถูกจัดเก็บเข้าไว้ในสมอง
อย่างมีระบบ พร้อมทั้งจะดึงออกมาใช้ในฐานะความรู้เก่าที่มี กระบวนการคิดพิจารณาและจัดระบบ
ความรู้ความเข้าใจนี้เราอาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นกระบวนการสังเคราะห์ทางปัญญา
(Cognitive Synthesis)

ในกิจกรรมในขั้น Contemplation ที่ครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสม

กับจุดประสงค์การอ่านมีดังนี้

Graphic Post - Organizer ผู้ที่นำความคิดเกี่ยวกับวิธีนี้มาเผยแพร่ คือ บารอน (Vaughan and Estes, 1986 : 167 - 170 ; citing Barron. 1984 : 123 - 129) วิธีนี้แต่เดิมเรียกว่า Structured Overview นิยมใช้กันมากเพราะมีงานวิจัยหลายชิ้นที่สนับสนุนว่า วิธีนี้ช่วยให้ผู้อ่านเกิดการเรียนรู้และจดจำได้มากขึ้น ลักษณะของ Graphic Post - Organizer จะเป็นโครงร่างสรุปความสัมพันธ์ของหน่วยความคิดต่างๆ ที่ปรากฏในบทอ่าน

การเขียน Graphic Post - Organizer นี้ นิยมให้นักเรียนช่วยกันเขียนขึ้นมาเอง หลังจากอ่าน โดยในระยะขั้นฝึกเขียนครูจะสาธิตให้ดูวิธีการ ช่วยกันเขียนขึ้นกระดานให้ทำเป็นกลุ่ม แล้วจึงปล่อยให้ทำเอง ในระยะแรก ๆ ครูจะเตรียมโครงร่างของบทความให้เมื่อคุ้นเคยและเข้าใจวิธีการแล้ว นักเรียนก็ต้องเขียนเองทั้งหมด และขั้นตอนของการใช้กิจกรรม มีดังนี้

1. หลังจากให้นักเรียนทำกิจกรรมขั้น Anticipation และ Realization เสร็จหรืออ่านจบแล้วให้นักเรียนเข้ากลุ่ม ช่วยกันอภิปรายหาใจความสำคัญโดยรวม และใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าของบทความที่อ่าน

2. นักเรียนช่วยกันเขียนโครงร่างสรุปใจความสำคัญของบทอ่านนั้น

3. ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่ม นำโครงร่างที่กลุ่มสรุปได้ออกมาอธิบายให้เพื่อน ๆ ฟัง นักเรียนทั้งหมดช่วยกันอภิปรายความถูกต้องสมบูรณ์ของโครงร่างนั้น

วิธีการสอนแบบ เอ อาร์ ซี สรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนอ่าน ในขั้นนี้ครูจะใช้กิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในสิ่งที่อ่าน รวบรวมความรู้เก่าออกมาจัดเป็นระบบพร้อมที่จะนำมาใช้เชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ และกระตุ้นให้เกิดความคาดเดาในเรื่องที่จะอ่าน พร้อม ๆ กับตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน

2. ขั้นดำเนินการอ่าน เริ่มต้นจากการที่ผู้อ่านตระหนักถึงจุดประสงค์ในการอ่านแล้ว ใช้ความรู้เดิมที่มี ใช้ทักษะกลวิธีต่างๆ รวมทั้งใช้ความคิดเข้ามากำกับพฤติกรรมการอ่านของตนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การอ่านที่ตั้งไว้ และเมื่อนักเรียนใช้ความพยายามแล้วยังไม่อาจทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน นักเรียนก็อาจใช้แหล่งข้อมูลอื่นมาช่วยให้เกิดการเรียนรู้หรือเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้เช่น จากการถามครูหรือเพื่อน หรือเปิดพจนานุกรม เป็นต้น

3. ขั้นกิจกรรมหลังอ่าน เป็นกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนความเข้าใจสรุปรวบรวมความรู้ที่ได้อย่างเป็นระบบ และพิจารณาวิธีการต่างๆ ที่ตนเองได้ใช้ในกระบวนการอ่าน

จะเห็นได้ว่าขั้นตอนของ เอ อาร์ ซี ก็เหมือนกับขั้นตอนของวิธีการสอนอ่านทั่วไปที่แบ่งขั้นกิจกรรมก่อนการอ่าน ขั้นลงมืออ่าน และขั้นกิจกรรมหลังอ่าน จุดที่แตกต่างออกไปคือ เอ อาร์ ซี จะเน้นการนำความรู้เดิมเข้ามาช่วยสร้างความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน เน้นการใช้กระบวนการ

ของความคิด เพื่อกำกับกระบวนการอ่านของตนเอง และเน้นความยืดหยุ่นในการเลือกกิจกรรมต่างๆ เข้ามาปรับใช้ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของการสอน เหมาะสมกับลักษณะของบทอ่าน และระดับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน

1. ทฤษฎีสถิตีมา (Schema Theory) กกับการอ่าน

ทฤษฎี Schema นั้นมีมานานแล้ว แต่คำว่า Schema ในความหมายที่ใช้ในปัจจุบัน บาร์ทเลท (Bartlett. 1932) เป็นผู้ใช้ โดยนำมาจากแนวคิดของนักปรัชญา ชื่อ แคนท์ (Kant. 1787) ผู้ซึ่งศึกษาถึงธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเน้นความสำคัญของ A Prior ซึ่งหมายถึง แนวคิดพื้นฐานหรือความรู้เดิม Kant มีความเชื่อว่ามนุษย์มีการสะสมความรู้ และรวบรวมเก็บไว้อย่างมีระบบและมนุษย์จะสามารถเข้าใจประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ผ่านเข้ามาที่ต่อเมื่อประสบการณ์เหล่านั้นสอดคล้องกับความรู้เดิมซึ่งเขามีรองรับอยู่ในสมองก่อนแล้ว หลังจาก Bartlett ใช้ชื่อ Schema เป็นทฤษฎีกล่าวถึงธรรมชาติในการเรียนรู้ดังกล่าวแล้ว ได้มีผู้ศึกษาและอธิบายถึงสิ่งที่เราเรียกรวม ๆ ว่าความรู้เดิมนี้อย่างกว้างขวาง ตัวอย่างเช่น

เดไวน์ (Devine. 1986 : 25) สรุปความหมายของคำว่า ความรู้เดิมของผู้อ่าน หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในโลกที่ผู้อ่านสะสมไว้ในชั่วชีวิตของตน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลและความคิดการรับรู้ และมโนทัศน์ จินตภาพและแง่คิด ตลอดจนประสบการณ์ด้านอารมณ์ ซึ่งผู้อ่านเก็บไว้ในความจำระยะยาวของตน ความรู้เดิมจะเป็นสิ่งที่แตกต่างกันไป ในแต่ละบุคคล เด็กจะมีพื้นฐานความรู้น้อยกว่าผู้ใหญ่ บุคคลวัยเดียวกันอาจมีพื้นฐานความรู้เดิมในเรื่องต่างๆ หรือในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิตของแต่ละคน

โอบาห์ (Obah. 1983 : 129 - 233) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของ Schema ว่า หมายถึงการสร้างความเข้าใจในการอ่านเป็นการสร้างความรู้ใหม่ โดยอาศัยประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่มีอยู่เป็นพื้นฐาน ถ้าปราศจากพื้นฐานความรู้เดิมเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านแล้ว การเรียนรู้สิ่งใหม่ จะเต็มไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งความเห็นดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ จอห์นสัน (Johnson. 1982 : 510) ที่กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ เปรียบเสมือนการสร้างสะพานเชื่อมระหว่างความรู้ใหม่กับสิ่งที่รู้อยู่แล้ว ซึ่งก็คือความสัมพันธ์ข้อมูลในบทอ่านกับความรู้เดิมของผู้อ่านนั่นเอง

จากความหมายและความสำคัญของทฤษฎี Schema ตามแนวคิดของนักการศึกษา และนักวิจัยเกี่ยวกับการอ่านที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สามารถสรุปได้ว่า Schema ก็คือหน่วยความรู้ทั้งหลายที่บุคคลเก็บสะสมไว้ในสมอง หน่วยความรู้ที่เกี่ยวข้องกันจะโยงใยกันเป็นเครือข่าย หากข้อมูลใหม่ที่เข้ามามีความสัมพันธ์กับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ เราก็จะเข้าใจข้อมูลใหม่นั้นได้ และ

จะเก็บข้อมูลใหม่นั้นรวมไว้ในระบบ โดยเชื่อมโยงกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ ความรู้เดิมที่เรานำมาใช้ช่วยในการอ่านเพื่อความเข้าใจ จะเป็นความรู้เดิมเกี่ยวกับตัวภาษา และความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน ผู้อ่านจะใช้ความรู้ส่วนใดมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับปริมาณความรู้เดิมที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน และประสบการณ์เกี่ยวกับกระบวนการอ่านของแต่ละคน ผู้อ่านที่ใช้ความรู้เดิมเข้ามาช่วยในการอ่าน จะอ่านได้รวดเร็วกว่า เพราะจะอ่านในลักษณะของการทดสอบข้อคาดเดา ไม่ใช่อ่านแบบแปลเรียงลำดับคำและให้ความสำคัญกับทุกคำ ทุกประโยคที่อ่านอย่างเท่าเทียมกันหมด

2. ทฤษฎีอภิปัญญา (Metacognition) กับการอ่าน

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า จุดเน้นของการอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวทฤษฎีจิตวิทยาแบบปัญญานิยม มีสองประการ คือ เน้นถึงความสำคัญของการใช้ความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ปรากฏในบทอ่าน เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน และยังเน้นถึงการใช้กระบวนการของความคิดเพื่อกำกับกระบวนการสร้างความเข้าใจ ในขณะที่การอ่านดำเนินไป

นักทฤษฎีการเรียนรู้ในแนวจิตวิทยาแบบปัญญานิยม มีความเชื่อในความสำคัญของการใช้ความคิดว่า ความคิดเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้เกิดการใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่ เพื่อเรียนรู้ความรู้ใหม่และจัดเก็บความรู้ใหม่เข้ารวมกับเครือข่ายของความรู้เดิม พร้อมทั้งจะนำออกมาใช้เมื่อต้องการ ในการสอนอ่าน เราจะพบว่าเมื่อนักเรียนอ่านไม่เข้าใจ ก็ไม่ทราบจะทำอย่างไร นอกจากถามครูหรือเปิดพจนานุกรม และบ่อยครั้งที่นักเรียนบอกว่าทราบความหมายของคำศัพท์ทุกคำในบทอ่าน แต่กลับอ่านบทอ่านนั้นไม่เข้าใจเลย นักการอ่านยุคใหม่ ต่างตระหนักว่าการแก้ปัญหาในลักษณะนี้จะต้องเน้นที่การฝึกฝนความคิดของผู้เรียน

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2536 : 23-24 อ้างถึงใน พรเพ็ญ พุ่มสะอาด 2543 : 10)

กล่าวว่า อภิปัญญา หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านในการเข้าใจกระบวนการคิดของตนในการตีความและการแก้ปัญหาต่างๆ จะช่วยให้ความเข้าใจในการอ่านดีขึ้นเนื่องจากสามารถใช้ความคิดของตนเองจากประสบการณ์มาใช้ในการจับความ แปลความ ตีความ และขยายความได้ กลวิธีการของการใช้อภิปัญญามีหลากหลายด้วยกัน ที่สำคัญคือ การเดาความหมายเพื่อแก้ปัญหาความไม่เข้าใจที่ตนประสบในขณะที่อ่านเนื้อความต่างๆ ประสบการณ์ของการใช้กลวิธีต่างๆ ด้วยตนเองของผู้เรียนในการเดาความ และการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองของผู้เรียนจะช่วยให้การเข้าใจการอ่านดีขึ้น เช่น ผู้อ่านใช้บริบทการเดาคำศัพท์ที่ตนไม่เข้าใจว่ามีความหมายอย่างไร เป็นต้น นอกจากนี้วิธีการที่แต่ละคนใช้ในการเดา การแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบหรือข้อมูลจากการอ่าน ความเข้าใจตนเองในกระบวนการที่ใช้อันเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละคนย่อมเป็นประโยชน์ต่อความสามารถในการอ่านของแต่ละคนได้ ข้อสำคัญผู้สอนจะใช้กลวิธีอย่างไรที่ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ใช้อภิปัญญาของตนเองมากที่สุดในการอ่าน จับใจความ แปลความ ตีความ ขยายความ ฯลฯ

สิ่งสำคัญที่สุดของอภิปัญญาคือ การตัดสินใจ ผู้สอนสามารถสร้างการตระหนักในยุทธวิธีทางอภิปัญญา ของผู้เรียนโดยการเสนอตัวอย่าง กระบวนการตัดสินใจ และกระตุ้นการสำรวจยุทธวิธีอื่นๆ ที่มีอยู่ การสร้างผังโยงความสัมพันธ์ความหมายจะช่วยให้เห็นการตัดสินใจบางอย่างที่ผู้เรียนทำให้การอ่านเพื่อความเข้าใจสัมพันธ์ความหมายพร้อมทั้งแสดงผังโยงความหมายของตนและอภิปราณั้น ขั้นตอนนี้สอดคล้องกับแนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสารที่เน้น ปฏิสัมพันธ์ของผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน

บราวน์ (Brown, 1980 : 707) ได้กล่าวว่า การที่ผู้อ่านมีการตระหนักถึงความสามารถและทักษะการเรียนรู้ของตนเองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตลอดจนสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้เป็นการใช้อภิปัญญา และได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างอภิปัญญากับการอ่านดังต่อไปนี้

1. ผู้อ่านรู้ว่าเมื่อไรที่ตนเองรู้ การที่ผู้อ่านตรวจสอบระดับความเข้าใจของตนเองนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะช่วยให้รู้ถึงข้อบกพร่องของตน และนำไปสู่การหาหนทางหรือกลวิธีการแก้ไขจุดอ่อนหรือความไม่เข้าใจที่เกิดขึ้น
2. ผู้อ่านรู้ว่าตนเองรู้อะไร ผู้อ่านตระหนักถึงความรู้ที่ตนมีอยู่ และสามารถใช้ความรู้นั้นได้ ซึ่งเป็นหนทางที่ทำให้ค้นพบว่าตนเองรู้อะไรบ้าง และไม่รู้อะไรบ้าง
3. ผู้อ่านรู้ว่าจำเป็นต้องรู้อะไรบ้าง ผู้อ่านรู้ว่าต้องใช้ความรู้เฉพาะเรื่องใดบ้างที่จะช่วยให้อ่านได้อย่างเข้าใจอย่างถ่องแท้ และมีประสิทธิภาพ การรู้เป้าหมายของการอ่าน ก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน
4. ผู้อ่านรู้ประโยชน์ของการอ่านด้วยความกระตือรือร้น ผู้อ่านรู้ถึงกลวิธีในการอ่านต่างๆ แล้วสามารถนำกลวิธีเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

ยิ่งขึ้น

ครอส และ พารีส (Cross and Paris. 1988 : 131 - 142) ได้กล่าวว่า อภิปัญญาว่าเป็น ความรู้ของบุคคลที่มีต่อการคิดของตนเอง และความสามารถในการควบคุมการคิดและ กิจกรรม การเรียนรู้ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้นี้รวมไปถึงการอ่าน อภิปัญญาประกอบไปด้วย องค์ประกอบ 2 องค์ ประกอบใหญ่ คือ

1. การรู้เกี่ยวกับปัญญา เป็นการเรียนรู้ถึงองค์ประกอบหรือ ตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพล ต่อการอ่าน แบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1.1 การรู้ถึงลักษณะและสภาพ เป็นการเรียนรู้ถึงลักษณะและสภาพของการอ่าน เป็นการอ่านเข้าใจว่าจะอะไรที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน

1.2 การรู้จักกระบวนการ เป็นการเรียนรู้ว่าเมื่อไรที่จำเป็นจะต้องใช้กลวิธีนั้น ๆ และรู้ว่าทำไมกลวิธีต่างๆ จึงช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน

1.3 การรู้จักเงื่อนไข เป็นการเรียนรู้ว่าเมื่อไรที่จำเป็นจะต้องใช้กลวิธีนั้นๆ และรู้ว่าทำไมกลวิธีต่างๆ จึงช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน

องค์ประกอบย่อยดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นอภิปัญญาเพราะเป็นองค์ประกอบของการคิด เกี่ยวกับสภาพของความรู้และประโยชน์ของความรู้

2. องค์ประกอบการบริหารตนเอง ประกอบด้วยทักษะ ต่างๆ มากมาย ในที่นี้ จะกล่าวถึงการประเมินผล การวางแผน และการกำหนดเกณฑ์

2.1 ในการอ่านการประเมินผล หมายถึง การวิเคราะห์งานและวิเคราะห์ ความสามารถของตนเองที่จะส่งผลไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน

2.2 การวางแผน หมายถึง การเลือกสรรกลวิธีที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมาย

2.3 การกำหนดเกณฑ์ หมายถึง การควบคุมตรวจสอบกิจกรรมที่ทำให้ ระหว่างที่อ่านเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า อภิปัญญา คือ ความสามารถของผู้อ่านในการรู้และเข้าใจกระบวนการคิด กระบวนการอ่านของตนเอง โดยรู้ถึงองค์ประกอบที่สำคัญต่างๆ ในการอ่าน อันได้แก่ กลวิธีในการอ่านชนิดต่างๆ และสามารถควบคุม ตรวจสอบ ประเมินการใช้กลวิธีนั้น หรือกระบวนการคิด กระบวนการอ่านที่เกิดขึ้นนั้น

ทฤษฎีทางจิตวิทยา

ทฤษฎีหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการคิดและการพัฒนาการคิดได้มีนักจิตวิทยาและนักวิชาการจำนวนมากที่ได้ศึกษามีดังนี้

บลูม (Bloom, 1961 อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540 : 103 - 105) ได้อธิบายว่า การจำแนก ความรู้ (Cognition) ออกเป็น 5 ชั้น ได้แก่ การรู้ชั้นความรู้ การรู้ชั้นเข้าใจ การรู้ชั้นวิเคราะห์การรู้ชั้นสังเคราะห์ และการรู้ชั้นประเมิน

เพียเจต์ (Piaget, 1964 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540 : 119 - 124) ได้อธิบายว่า พัฒนาการทางสติปัญญาว่าเป็นผลเนื่องมาจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมโดยบุคคลพยายามปรับตัวโดยใช้กระบวนการดูดซึม (assimilation) และกระบวนการปรับให้เหมาะสม (accommodation) โดยพยายามปรับความรู้ ความคิดเดิมกับสิ่งแวดล้อมใหม่ซึ่งทำให้นักลอยู่ในภาวะสมดุลสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้กระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการพัฒนาโครงสร้างทางสติปัญญาของบุคคล

กาเย (Gagne, 1965 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540 : 111 - 118) ได้อธิบายว่าผลการเรียนรู้ของมนุษย์ มี 5 ประเภท ได้แก่ การจำแนกแยกแยะ การสร้างความคิดรวบยอด การสร้างกฎ การสร้างกระบวนการหรือกฎขั้นสูง

- กลวิธีในการเรียนรู้ (Cognitive Strategies) ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีการใส่ใจ การรับและทำความเข้าใจข้อมูล การดึงความรู้จากความทรงจำ การแก้ปัญหา และกลวิธีการคิด
- ภาษา (Verbal Information)
- ทักษะการเคลื่อนไหว (Motor Skills)
- เจตคติ (Attitudes)

จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคนอื่น ๆ (2542 : 9) ได้อธิบายว่า คำว่ารู้คิด (Cognition) ในวงการจิตวิทยามีความหมายโดยรวมคือ กระบวนการทางจิต ด้านความรู้ ความจำ การประมวลรวมคือ กระบวนการทางจิต ด้านความรู้ ความจำ การประมวลข้อมูลข่าวสาร การศึกษาหาความรู้ การแก้ไขปัญหาและการวางแผนในอนาคต

สรุปได้ว่า ทฤษฎีทางจิตวิทยา หลักการและแนวคิดที่นักจิตวิทยาและนักวิชาการอธิบายไว้คือ ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมด้านข้อมูลข่าวสาร ขณะใดที่บุคคลรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางจิตด้านความรู้ เช่น การอ่าน การจำ การสร้างภาพในใจ แล้วประมวลข้อมูลข่าวสาร การศึกษาหาความรู้การแก้ไขปัญหาด้วยความเป็นระเบียบ และสามารถนำการรับรู้เกี่ยวกับการคิดและการพัฒนาการคิดวางแผนการในอนาคตของตนเองได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอภิปัญญากับการอ่านและการสอนอ่านด้วยวิธีสอนแบบ เอ อาร์ ซี

1. งานวิจัยในต่างประเทศ

มีงานวิจัยที่ศึกษาและแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ และงานวิจัยที่ศึกษาและแสดงถึงผลของการนำกลวิธีทางอภิปัญญามาใช้ในการอ่าน เพื่อความเข้าใจเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งศึกษาทั้งในสถานการณ์ของการเรียนภาษาแม่การเรียนภาษาที่สอง และภาษาต่างประเทศ ตัวอย่างของงานวิจัยดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

พาลินสการ์ และบราวน์ (Palinscar and Brown. 1984 : 175) ได้ศึกษาผลการสอนนักเรียนชั้นมัธยมที่เรียนไม่เก่งให้รู้จักกลวิธีทางอภิปัญญา 4 ชนิด คือ การสรุป การตั้งคำถาม ขยายความเข้าใจ การคาดเดา และใช้วิธีการเรียนการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทระหว่างครูกับนักเรียน คือ นักเรียนจะแสดงบทบาทของครูเพื่อที่จะหัดตั้งคำถาม สรุปความ ตั้งข้อคาดเดา และทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกฝนการใช้กลวิธีต่างๆ เหล่านี้ในการอ่าน สามารถตอบคำถามวัดความเข้าใจในการอ่านได้ดีขึ้น และสามารถนำกลวิธีเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในบทเรียนอื่นๆ ได้

เดลานีย์ (Delaney. 1985 : 111 - A) แบ่งนักเรียนเกรด 4 และ 5 ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ฝึกให้จับใจความสำคัญแล้วบันทึกไว้ กลุ่มทดลองที่ 2 ฝึกให้อ่านเนื้อเรื่อง แล้วขีดเส้นใต้ใจความสำคัญ และจดบันทึกไว้ ส่วนกลุ่มทดลองที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุมสอนอ่านด้วยวิธีที่เคยใช้ตามปกติ ผลการทดลองพบว่าคะแนนความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มสูงกว่าคะแนนของกลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน

กูด (Gould. 1987) กำหนดให้ครูผู้สอนให้ความรู้พื้นฐาน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับโครงสร้างข้อเขียนแบบต่าง ๆ แก่กลุ่มทดลองก่อนที่จะอ่าน ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับสิ่งเหล่านี้ จากการทดสอบการอ่านหลังจากการสอนเป็นเวลา 3 เดือน ปรากฏว่ากลุ่มทดลองอ่านเนื้อเรื่อง ได้เข้าใจ มีประสิทธิภาพ และสามารถจดจำเนื้อเรื่องที่อ่านได้มากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

แคสซิดี (Cassidy. 1989) ได้ศึกษาวิธีสอนเพื่อพัฒนาอภิปัญญาในการอ่านเพื่อความเข้าใจแก่นักเรียนเกรด 3 โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนให้นำความรู้เดิมของตนเองออกมาใช้ ได้ ทั้งจุดประสงค์ในการอ่าน ตั้งคำถามด้วยตนเอง หาคำตอบให้กับคำถามที่ตั้งไว้ล่วงหน้า ตั้งข้อคาดเดาทดสอบข้อสมมติฐาน และสรุปความ ในขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับการสอนบทอ่านชุดเดียวกันตามวิธีที่ระบุไว้ในคู่มือครู หลังจากการทดลองนักเรียนได้ทำแบบทดสอบสืบหาที่ผิดแบบทดสอบแบบ Cloze แบบทดสอบวัดกลวิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจ และได้รับการสัมภาษณ์

ผลปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองได้คะแนนจากการทดสอบด้วยแบบทดสอบต่างๆ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม แสดงว่าความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ โดยเครื่องมือในการสอนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

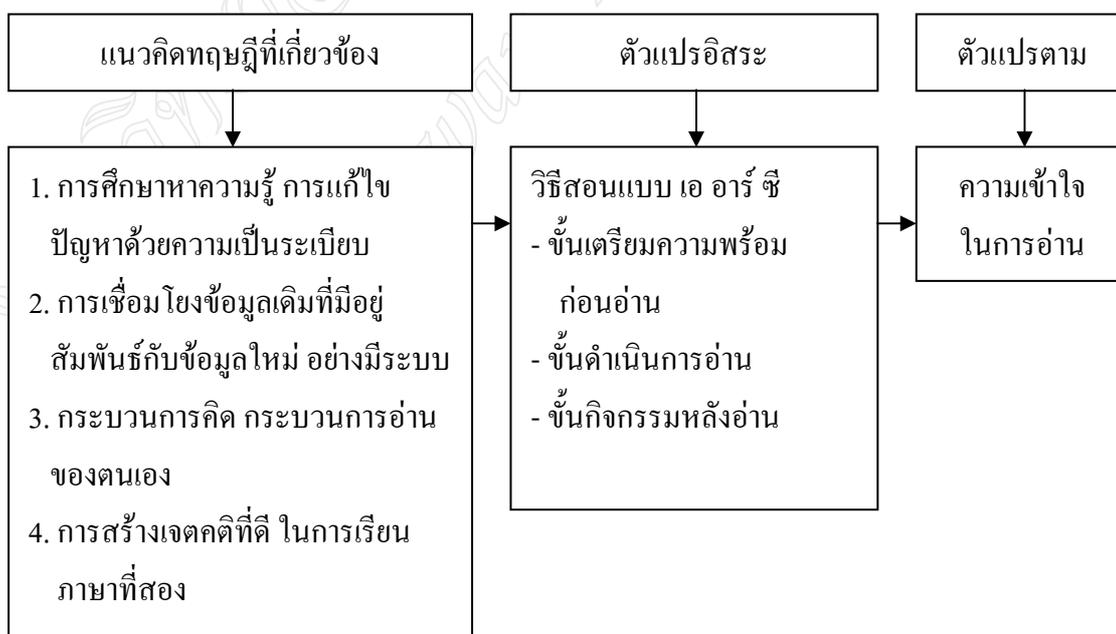
2. งานวิจัยในประเทศ

วิธีการสอนอ่านแบบ เอ อาร์ ซี นี้มีนักวิจัยในประเทศทำการศึกษาวิจัยไว้โดยตรง 2 ท่าน ได้แก่

รัตนา ตันวิเชียร (2537 : 57) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอน เอ อาร์ ซี กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอน เอ อาร์ ซี มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู

สุชาดา สมุทรศิริ (2543 : 63) ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบความเข้าใจ และความสนใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอน เอ อาร์ ซี มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีสอนแบบ เอ อาร์ ซี เป็นวิธีการสอนอ่านที่เน้นการจัดกิจกรรมในลักษณะผสมผสานทักษะทั้งสี่คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ในหลายๆ รูปแบบเข้าด้วยกันเพื่อให้ นักเรียนตั้งใจเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนเป็นวิธีสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนฝึกคิดแก้ปัญหาและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองตามกระบวนการที่ครูเตรียมไว้โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นเพื่อให้ความมั่นใจว่าวิธีการสอนแบบ เอ อาร์ ซี เน้นผู้เรียนฝึกคิดแก้ปัญหาและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยา ทฤษฎีสกีมกับการอ่านและทฤษฎีอภิปัญญากับการอ่าน สามารถนำมาใช้พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น จึงได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ เพื่อนำมาตั้งเป็นสมมติฐานการวิจัยดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีสอน เอ อาร์ ซี จะมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีสอน เอ อาร์ ซี จะมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง